

SZATHMÁRI ISTVÁN

A határ

Mert nekem rács kell, mondja a férfi, határ, hogy átlépjem azt, hogy átkússzam a fenyvesek és a bokrok alatt, másszak a vajpuha, de szúrós földön, lapuljak, ha úgy hozza a sors, a barna, egészen barna, berozsdásodott túlevelekhez, hogy érezzem lüktető szagukat, és számban az ízt, és közben odafönn kergetik egymást, fogócskáznak a fellegek, és tikkadt meleg van, igen, és csak zizegés mindenütt, zizegés, meg hogy pattannak a tobozok, csak úgy, egymás után, mint télen a jég a tavon, amikor már alig van valaki, valami, alig a ködös, fehér tájban, és a lélek sem látszódnak már, csak tudja az ember, tudja, hogy vannak, léteznek, igen, és mindenféle bogár meg hangya araszol a kezemen, az arcomon, és csorog rólam a verejték, tűnik el gyorsan a levélszőnyegen, mely hullámos kissé, hepehupás, mert lyukak is vannak meg mélyedések a testem, a mozgó, igyekvő, ficánkoló testem alatt, melyekbe esni is lehetne, kerülni talán, de ez mégse történik meg, mert egyszer vége van ennek a vonalnak, sávnak, a határnak, igen, és néha holmi madár jelet ad, hosszan vagy tétova-röviden, mélabús tútút vagy ijedt rikkanást, és akkor dermedek, dermedek, még a lélegzés is elakad, behunyom a szemem vagy kikerekítem én, függ, attól függ, meséli a férfi, mit is akarok, határt mászni, kúszni, vagy csak úgy játszadozni vele, és azért inkább nyáron teszem, augusztusban vagy júliusban a legszebb, a vágnak is megvannak a maga hónapjai, uralom, megvan a maga ideje, sőt napja, ismertem egy lányt, aki csak akkor, akkor tudta tenni, mielőtt megjött volna neki, hisz érti, mondja a férfi, érti ugye, hisz férfiak vagyunk, és néz rám nagy, sötét szemeivel, és a bajusza egy pillanatra sem rebben, és a ráncok, az alig láthatóak, az arcán, megvannak szépen, nincs rángatózás, lőtás-futás, kiszaladás a nagyvilágba, akár egy Buddha, Buddha ülne velem szemben a piciny szobában, de tudom, hogy nem az, nem lehet, és akkor remegett, rázkódott a lány, mondja, szinte kocogtak a fogai, és karmolt és vésett, követelőzőtt nagyon, körmei szántották a testem, és már nevetett, kacagott valami különös, hátborzongató hangon, meg dobálta magát, szemeivel semerre sem nézett, egy érző, élvező pont lett úgy egészen, és jó volt ez nekem, az elszabadult, kiszabadult vágy, akár a palackból a szellem, hogy mekkora szellem és mekkora palack, és tudtam, a vége, a vége az lesz, ennek a szinte végtelen lúdbőrözésnek, igen, hogy előbuggyan a piros, az ő piros vére, és akkor csak ütések lesznek, áramütések meg sírás hosszú, hosszú percekén át.

Hát így van ez, uralom, így nekem a férfi, néha olyan, de olyan jó érezni a föld mindent átható, átitató szagát.

És ennek a lánynak lelkész volt a kedvese, uram, akit ugyanúgy foglalkoztatott a határ, mászott, kúszott, élvezkedett ő is, onnan is jött, a túlsó oldalról, igen, amikor én még amott voltam, nem oly komplikált ez, nem, dehogy, tömzsi volt és erős, mintha nyaka nem is lett volna, régi vasutas kabátban és sapkában járt, nyikorgós, kiszáradt bakancsban, a szemüvege állandóan ködlött, mintha nem akarna, szeretne mindeneket látni, de ezt csak én gondoltam akkor, mert emígy egyszerű, elemi ember volt ő nagyon, az arca még borostásan is piros, a szalonnát szerette, meg a füstölt kolbászt, a halról, a halakról igen rossz vélemény volt. És hát szert tett a már említett lányra, erre a finom, úri nőre, akinek a bőre, akár a pergamen, látni lehetett az arcán a cérvékony ereket, mint márványok ereit a napon, a szeme kék volt, tejesen az, és sűrű, vörös haja a vállára omlott, az a rengeteg haj ezen a lányon, mert inkább lánynak néztem, tartottam őt, ahogy ment az utcán, csak úgy hullámozott, örvénylett utána, és a csípője is finom volt, igen, hogy ringott, a formás lábak fölött, jelenség volt kérem, nem vitatható, és ekkor jött a lelkész, akit egyszerűen csak papnak szólítottunk, átlépve, kúszva, ugorva a határt, vastag, füstszagú kabátban, nyikorgó, zsírral puhított, seszínű bakancsban, és belebotlik a nőbe, a hullámozó, illatos lányba, akit én csak távolról figyeltem, és teszi neki a szépet, úgy elemi, bumfordi módon, és a szemüveg az orrán csak ködlik, ködlik, igen. És a szépsörényű lány kacarászik elégedetten a korzó frissen locsolt kövein, és már látszik, célba jut a lelkész, így bizony. És már ott ül a család könyvtárszobájában, ahol a szigorú apa szinte a sarokba szorul, és korszóból issza a halványszínű bort, amiről azt hittem, így nekem a férfi, valami bodzaszőrp féle, mert eszembe se jutott, hogy itt inni is lehet. Mert jártunk oda mi is, én és a barátnőm, néha hetenként többször, hisz a határugró lelkész ismerkedni akart, és csevegtünk sokat, és a lelkész már hozzájuk is költözött, igen, a barátnőm nem szerette a pap triviális lelkét, mégis jött velem, néztük a könyveket és a tévét, és én néha a vörös hajú lány profilját is néztem, és elképzeltem, milyen is lehet, úgy ruha nélkül, persze, és erősen dobogni kezdett a szívem, majd rá gondolok az ágyban, igen, igen, győzőgettem magam, és a lelkész, mintha megérezte volna, ivott a szalmaszínű borból majd megfogta a kedvese lábát, szétfeszítette kissé, és lassan, óvatosan az ölébe túrt. A barátnőm félre akart nézni, mégis ott maradt az a nagy barna szeme a lányon, a szigorú apa felköhögött a távoli sarokban, és hirtelen olyan, de olyan süketítő csend támadt, hogy fel kellett állnom, tettem pár lépést az ajtó felé, és azt hittem, tényleg azt hittem, meghalok.

Egyszer vasárnap délelőtt feljött hozzánk a lelkész, bor volt az asztalon, éjszaka nagy bulit csaptunk, sokféle kaja, afrikai fiúk, fűszerek, az egyik lány a csíkos szőfán táncolt félmeztelen, közben kongák és dobok szóltak, de azért visszafogottan, persze, mert a harmadikon laktunk, sajnos csak béreltük, igen, és hát a határ sem volt annyira messze, sokszor elgondoltam, mi lenne, volna, ha elakadnék, úgy útközben, igen, megállítana egy tüske, vagy faág, és kínlódnék, mint

valami sérült féreg, bogár a senkinek, a semminek a földjén, de akkor délelőtt mégsem ez foglalkoztatott engem, néztem a lelkészt, ahogy az üveghez nyúl és akaratlanul fellöki azt, és kiömlik a bor az asztalra, a furnéros lapra, és ő iszik valami egészen furcsa pózban, majdnem guggolva, issza, szürcsöli a nedűt, szinte kétségbeesetten, már-már elveszetten, igen.

A lelkészt, mint már mondtam, nem szívelte a barátnőm, mégis találkozgatott vele, és a vörös hajút sem kedvelte igazán, azért sétálgattak néha. Talán igazából a szigorú apa kellett volna neki, de ő elzárkózott nagyon. Rosszalló tekintetét árnyékba bújította, és néha láttuk, hogy rohan a házak tövében, sapkáját levéve hangosan beszél.

Különös idők voltak ezek, uram, nem is tudom, miért is mondom el önnek, lehet, hogy ön is csak egy egyszerű rács, igen, és a vörös nő hirtelen hízni kezdett, már azt hittük, babát vár a kedves, de nem, édesség volt a dologban, és néha ő is futkosott a falak tövében és nézte az eget, közben a lelkész füstös kabátjában, csikorgó bakancsban itta a felesek sorban, egy feles, egy hapták, egy feles, egy hapták, és mintha távoli füttyszóra lesne, mert meg-megnyúlt az arca darab időre, de visszatért mindig, visszajött a pír, és mozdult a keze újból a vén pincér felé.

A Művészklubba jártunk, a színházhoz közel, nem mehetett be oda akárki, uram, ki kellett azt érdemelni, bizony, jöttmentek, menekültek még rá se gondolhattak, mert itt is határok voltak, igen, vonalak, sávok meg hasonlók, mint mindenhol, uram, így nekem a férfi a kicsiny szobában, mert nélkülük nem élet az élet, hisz tudja ezt ön is, látom én ezt magán, persze, hogy látom, és most először elmosolyodik.

A helyiség sosem volt üres, füst, láрма, állandó moraj, szinte hullámozott a padló a lábunk alatt, és a pult is, meg az a pár fehérterítős asztal is, igen, a felvonások között ide ugrottak át a színészek a színházból, kifestett, ripacs arcukról csak úgy csorgott a verejték, remegő kézzel dobták be a felest, megesett, hogy kicsiny üvegekben vitték el az italt, hogy utána ott valahol, a függönyök, ládák és egyéb kellékek között a homályban meghúzzák nagyon. És hát álltak a pultnál, mint már mondtam, egészen rövid időre, cylinderben, frakkban, báli ruhában, nők, férfiak vegyesen, egyszer egy Tarzán is megjelent, csupasz, izzadt mellén kunkorodtak a szőrök, és mintha az idős pincér is csak egy itt felejtett színész lett volna, egy régi darabból, igen, pávaskodva, kényeskedve játszott a szerepét, szinte sértődötten járt-kelt a kunceaftok között, hófehér haját percenként igazgatva, sárga műfogait kocogtatva kicsit, csokornyakkendőjét előre bökve, mégis, mikor azt hitte, nem látja senki, nagyokat köpött az apró, ezüstsínű vödörbe.

Hát ide jártunk mi is, meg a lelkész is, aki hamar összejött a szemüveges nővel, akinél többet, azt hiszem, senki se ivott, a helyi lapnál dolgozott, sokszor ott is aludt a koszos kis lyukban, ahol juhszéli híreket írtak, meg embertelen történeteket, és néha kinéztek volna az ablakon, de az valahogy kifelejtődött innen, igen. A lelkész mind többet volt távol, mert nem praktizált, valami tanulmány-

félét folytathatott, nem beszélt erről szívesen, már délelőtt szemezett a pincérrel, a nővel, és itta a felest, egy feles, egy hapták, egy feles, egy hapták, kint meg dolgoztak az emberek, gyerekek mentek iskolába, szerelők másztak a póznákra, rogyant biciklikén postások karikáztak a dülők felé, orvosok nyúltak aggódva a táskába és a lány szigorú apja is elindult szokásos útjára. A barátnőm elutazott, így nekem a férfi, egy jó darab időre, egyedül voltam a lakásban, a harmadikon, és csöngettek, és jött be a szobába a ringócsípőjű lány, hatalmas hajjal, tejes kék szemekkel, és rengeteg csokoládét hozott, ültünk a szófán és beszélgettünk kicsit, és én annyira keveset tudtam róla, finom illata volt és narancssárga körme, az arca kipirult, száján vastagon állt a rúzs, az ölére gondoltam éppen, és mintha megsejtette volna, mert, ugyan kissé tétován, de megfogta a kezem, az ujjjaival az ujjaimat kereste, és ekkor már én is cselekedni kezdtem, az arcomat a hajába túrtam, mondja a férfi, és úgy éreztem, újból a földön lapulok, a barna, beroszdásodott túleveleken, kúszok, kúszok a határ, a határok felé, és megérintettem a mellét, hogy jöjjön ő is velem, és mind határozottabban tettem, már-már markoltam, igen, és akkor hirtelen felnevetett, azon a különös, hátborzongató hangon, a lány, mondja a férfi, aki csak *akkor* tudott, *akkor*, és szántott a bőrön, véste, véste a köröket, és megbolondult a szoba, a szófa, az ágy, igen, uram, igen, és utána csak faltuk, faltuk a rengeteg csokit.

És ismétlődött ez, havi rendszerességgel, persze, és jó volt ez, uram, jó és különös, pedig én undorodom a vértől, de hát mindent meg lehet szokni, sőt, és a lelkész, akit egyszerűen csak papnak neveztünk, mintha megneszelt volna valamit, fura időpontokban tűnt fel a lakásban, és szaglászott, akár egy nyomozó vagy állat, a barátnőm pedig még többet utazott, idegen nyelvű emberekkel barátkozott, cifra képeslapokat küldött, néha minden szöveg nélkül, igen, micsoda idők voltak ezek, uram, sokszor csak én és a próbababa voltunk a szobában, és vártam, hogy múltjék az idő, számoltam a napokat türelmetlenül, naptárt veztettem, akár a kulturált, felvilágosult nők, asszonyok, igen, és a lelkész is mind többet aludt a koszos, kis szobában, akárha ő is határ menti történetek írására adta volna a fejét, azzal a nővel együtt, aki, aki mindenkinél, de mindenkinél többet ihatott, százdioptriás szemüvegével bámulta a lelkész még borostásan is piros arcát, és ki tudja, mit látott, láthatott, látta-e a sapkát meg a nemnyakat, a füstszínű fogakat, melyek csikorogtak néha, ha találkoztunk, a lelkész mindig bemutatott neki, újból és újból, és én fogtam a puffedt nő még puffedtebb kezét, és rossz volt ez így nagyon, és a lelkész tudhatta ezt, mert kajánul vigyorgott ilyenkor, és világos volt, bosszúra készül, de talán még ő sem sejtí igazán.

Mert nem akartam én azt a hosszú hajú lányt, uram, jött ő magától, igen, és nem tehettem mást, nem is tettem, mert vannak dolgok, amiket kikerülni, elkerülni nem lehet, csak állunk vagy ülünk elébük, Istenem, és utána már kívánjuk, akarjuk nagyon.

És a lelkész egyszer azt mondta, gyertek, sétáljunk kicsit, és mentünk mi elől, férfiak, és utánunk a nők, a párjaink, az épp itthon tartózkodó asszony és a vörös hajú, igen, akik láthatóan önfeledten csevegtek a lombos fák alatt, ki tudja, tudhatja, miről, és akkor mintha ideges lett volna a lelkész, zaklatott, egy férfias mérnöknőt emlegetett, hogy itt lakik, nem messze, igen, és már mentünk is fel hozzá, és egy kifehéritett bajszerű nő nyitott nekünk ajtót, valami mackóféleséget viselt, akkor kelhetett fel, a rekamién ott volt az összegyűrt pléd, a másik szobában, mint később kiderült, egy férfi és egy középkorú asszony nézte a tévét, közben az őszülő férfi kötött, csak úgy csattogtak, villogtak a tűk, és a nő időnként morzsolt főtt kukoricát nyomott a szájába, és maga is evett, háborús film ment a tévében, épp a határt keresték, kutatták a katonák, a lelkész a bárhoz lépett és pálinkát vett elő, egy pohár, egy hapták, és így tovább, mi tétován álltuk, mert velünk nem törődött senki, a bajszerű nő visszafeküdt, magára húzta a takarót, a barátnőm és a tejes szemű csak hallgattak mélyen, furcsa, rossz érzés kapott el engem és nem engedett, hirtelen feltéptem az ajtót, eszeveszetten rohantam a lifthez, és utána ordítottam, ordítottam hosszasan.

Az éjjel nem jött haza a párom, és a tejes szemű sem jelentkezett. Napokig egyedül voltam, és alig csináltam valamit. Majd levelet hozott a postás, elmentek a városból, igen, és a barátnőm sem jön már vissza, mindez egy levélben, és láttam magam előtt a lelkészt, ahogy kajánul vigyorog. A Művész-klubot is kerültem, pedig most már talán jól is esett volna a puffadt nő még puffedtebb keze. És néz rám a piciny szobában a Buddha arcú férfi, nagy barna szemével, hát érti, ugye érti, hisz férfiak vagyunk, mondja, és a határra, határookra gondoltam újból, a kúszásra, igen, a túlevelek júliusi, augusztusi illatára, uram, és a futó égre a fejem fölött. És utána hallottam, szétmentek ők is, és mentem én is, de ez már nem lényeges. Vagy talán azért mégis, mert más városba, közegbe kerültem, de azért határ mindenhol van, uram, és egyszer a Csarnokban, ahová szombat délelőttönként a haverokkal jártunk, megpillantottam a vöröst, a tejes szeműt, fönn, szinte velem szemben a galérián, ahogy világoskék kalapban, blézerben, nadrágban, hatalmas gyöngyökkel a nyakán véres hurkát evett nagy gyönyörrel, igen, csak úgy fröccsent a zsír a fekete hurkából, és rám tekintett egy pillanatra, és én nem kaptam levegőt, nem jött, jöhetett ki szó a számon, és ő mintha elmosolyodott volna, és utána csak evett, evett csodás élvezettel.

Hát ilyen is van, uram, mondja a nyugodt arcú ember a kicsiny szobában, és én, és én csak hallgatok, és arra gondolok, majd nekem is be kell járnom a piacot, cekkert és táskát kell vinnem, nézni gyümölcsöt, salátát, halat, és fel kell majd mennem a galériára is, igen, mert a fröccs, a fröccs nem maradhat el, de nekem nem lesz ott a kékkalapos vörös, a hatalmas gyöngyökkel a nyakán, nadrágban, blézerben, kékben, nem lesz ott senki, csak meg ne kérdezzem a Buddha arcú férfit, ne, hogy ő mikor, mikor néz majd onnan, a galériáról a határ, a határok felé.